

САМООСВІТА ЯК ФОРМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Огарєнко Т. А.

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування

Донецький державний університет внутрішніх справ

м. Кропивницький, Україна

Педагогічна та науково-педагогічна діяльність – одна зі сфер, яка потребує постійного вдосконалення професійної майстерності. У світлі сучасних динамічних змін розвиток компетентностей у професіях типу «людина-людина» особливо актуальний.

Педагог, який не змінюється під впливом новітніх тенденцій, з часом стає нецікавим для слухачів і поступово втрачає свою компетентність. Професійний розвиток є необхідною умовою для підвищення інтелектуального рівня, покращення продуктивності праці, для якісного виконання обов'язків, для формування іміджу досвідченого педагога.

У листі МОН № 1/9-611 від 02.11.20 року «Щодо методичних рекомендацій для професійного розвитку науково-педагогічних працівників» зазначено: «Професійний розвиток науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти передбачає безперервний процес набуття нових та вдосконалення раніше набутих професійних та загальних компетентностей, необхідних для професійної діяльності, передбачає постійну самоосвіту та інші види і форми професійного зростання і може здійснюватися шляхом формальної та неформальної освіти, стажування, здійснення професійної діяльності тощо. Зокрема, професійним розвитком може вважатися здобуття наступного ступеня вищої освіти (освітнього, освітньо-професійного, освітньо-

наукового, освітньо-творчого, наукового), у тому числі за іншою спеціальністю, спеціалізація, підвищення кваліфікації, стажування та/або самоосвіта, виконання нових або більшої складності професійних обов'язків тощо, що дає змогу науково-педагогічному працівнику підтримувати належний або покращувати рівень професійної кваліфікації і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності» [2].

Таким чином, однією з форм професійного розвитку є самоосвіта, що уможливорює постійне необмежене вдосконалення своїх умінь і навичок.

Самоосвіта викладача закладу вищої освіти повинна відповідати низці вимог, а саме:

1) науково-педагогічний працівник має пов'язувати самостійний розвиток з практичною складовою для підвищення ефективності викладацької діяльності;

2) самоосвіта – це безперервний і систематичний процес, тому необхідно продумати напрями для вдосконалення своїх умінь і навичок;

3) індивідуальний характер роботи уможливорює свободу й творчість працівника;

4) кожен етап самоосвіти бажано завершувати підсумковою формою: доповідь, публікація, участь у семінарі тощо;

5) оприлюднення результатів самоосвіти дозволить членам колективу обмінюватися досвідом.

Розвиток дистанційних технологій розширив доступ до різноманітних форм навчання, як-от: семінари, вебінари, онлайн-конференції, круглі столи тощо. Низка освітніх платформ надають можливості в зручний час обрати потрібний курс.

Самоосвіта педагогічного, науково-педагогічного працівника спрямована на формування, розвиток й удосконалення компетентностей, що викликано потребами часу. Конкретні, вузькі знання не дають можливості швидко адаптуватися до змін. Саме українські педагоги з початком повномасштабного

вторгнення росії переконалися у важливості базових компетентностей, які є життєво необхідними: критичного мислення, прийняття рішень, емпатії, уміння спілкуватися, здатності діяти в команді.

Однією з найважливіших професійних компетентностей педагогічного працівника є комунікативна. Окрім природного таланту, схильності до спілкування, необхідним є розвиток умінь добору мовних засобів під час конкретної ситуації спілкування.

Розвиток інформаційної компетентності педагогів уможливив забезпечення навчального процесу як у карантинний період, так і у воєнний. Самоосвіта педагогічних працівників дозволила ознайомитися з дистанційними технологіями, з можливостями використання соціальних мереж для навчання, роботи, для оптимізації робочого часу.

Отже, самосвіта як одна з форм підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників дозволяє сформувати або розвинути найважливіші компетентності, які сприяють професійному зростанню.

Література:

1. Криштанович М., Гонтар З. Методологічні підходи до формування професійно-педагогічної компетентності викладача закладу вищої освіти.

URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8256/1/399-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-768-1-10-20190727.pdf> (дата звернення: 02.01.2024).

2. Лист МОН № 1/9-611 від 02.11.20 року «Щодо методичних рекомендацій для професійного розвитку науково-педагогічних працівників»

URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/77309/ (дата звернення: 29.12.2023).

3. Отич О. М. Основні форми професійного розвитку науково-педагогічних працівників в Україні. URL: <https://vt.duit.in.ua/index.php/home/article/view/194/156>

(дата звернення: 02.01.2024).